

Idő	Tevékenység	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
A foglalkozást megelőzően	<p>Előzetes feladatok:</p> <p>A filmrészletek megértéséhez elengedhetetlen, hogy alapvető ismereteket tisztázzunk a magyarországi holokauszt történetéről, Budapest helyzetéről, a lehetséges választott magatartásformákról, a segítők és embermentők szerepéről, köztük kiemelten Raoul Wallenbergéről.</p> <p>Ennek elősegítésére adjuk ki az előzetes feladatokat. A diákok négyfős csoportokban dolgoznak, a csoportok minden tagja más-más kérdést kap.</p> <p>A diákok egy része (kb. fele) végezzen kutatást és készítsen rövid prezentációt Somlyó György irodalmi munkásságából.</p> <p>A diákok másik része végezzen kutatást és készítsen prezentációt Raoul Wallenberg 1944 előtti életének alakulásáról (család, iskola, Svédország, stb.)</p>	<p>Egyéni kutatómunka</p> <p>Tantárgyi integráció (magyar irodalom)</p>	<p>Előzetes feladatok (Lap 01)</p> <p>1. Nézzetek utána mi történt Kamenyec-Podolszkijban!</p> <p>2. Nézzetek utána kik számítottak zsidónak a második zsidótörvény alapján! Milyen jelentősége volt a kikeresztelkedésnek a törvények alapján?</p> <p>3. Nézzetek utána a következő embermentők tevékenységének: Valdemar Langlet, Raoul Wallenberg</p> <p>4. Nézzetek utána a következő embermentők tevékenységének: Angelo Rotta, Carl Lutz</p> <p>Tanári segédlet: Segítség az előzetes feladatokhoz (Lap 02)</p>

1. foglalkozás

Forráselemzés

20 perc	<p>Csoportalakítás A kiosztott előzetes feladatoknak megfelelően alakítsunk ki négyfős csoportokat.</p> <p>A forráselemzés előkészítése:</p> <p>Osszuk ki az előzetes feladatoknak megfelelő dokumentumokat. A feladat a források értelmezése az előzetes feladatok alapján. A feladathoz a diákok szakértői mozaik módszerrel töltsék ki a „Kutatási lap a forrásokhoz” lapot.</p>	<p>Frontális tanári közlés Mozaikmódszer – 4fős csoportok alkotása Szakértői mozaik*</p>	<p>Az előzetes feladatokhoz tartozó forráslapok (Forrás 01, 02, 03, 04)</p> <ol style="list-style-type: none">1. Állampolgársági bizonyítvány2. „Tanusítvány”3. Schutz-Pass4. Pápai Oltalomlevél, svájci menlevél <p>Minden csoportnak: Kutatási lap a forrásokhoz (Lap 03)</p>
10 perc	<p>Az eredeti csoportokba visszarendeződve a „szakértők” csoportjaikban beszámolnak társaiknak a „kutatás” eredményéről.</p>		<p>Az előzetes feladatokhoz tartozó forráslapok (Forrás 01, 02, 03, 04)</p> <p>Minden csoportnak: Kutatási lap a forrásokhoz (Lap 03)</p>
20 perc	<p>Hallgassunk meg egy-egy beszámolót.</p> <p>Összegezzük a legfontosabb ismereteket a menlevelekről. Magyarázzuk el a diákoknak, hogy a kérdéses időszakban a tanulmányozott dokumentumokon kívül számos más (eredeti, vagy hamisított) dokumentum is forgalomban volt. Ennek illusztrálására használjuk a Kiegészítő forrásanyagok mappában található különböző dokumentumokat.</p> <p>Tisztázzuk, hogy a továbbiakban Wallenberg tevékenységére fogunk koncentrálni.</p>	<p>Irányított beszélgetés Frontális munka</p>	<p>Tanári segédlet: Segítség a források elemzéséhez (Lap 04)</p> <p>Kiegészítő forrásanyagok dokumentumai (Kiegészítő forrás 1, 2, 3, 11, 13, 14, 17, 18)</p>

* A csoport minden tagja más-más szöveget/forrást kap; mindenki egyénileg elolvassa a kapott szöveget, majd a különböző csoportokban azonos szöveggel dolgozók (akiknél az 1. kérdés volt, és így tovább) összeülnek, megbeszélik az elolvasottakat, közös jegyzetet készítenek; mindenki visszamegy a csoportjába, és megismerteti a többiekkel saját feldolgozott anyagát.

A filmelemzés előkészítése, a filmrészletek megtekintése

5 perc

Mondjuk el a diákoknak, hogy két túlélő és egy embermentő visszaemlékezésének részleteit fogjuk meghallgatni. Azonosítsuk be a visszaemlékezőket névvel, képpel.

Magyarázzuk el, hogy a filmrészletek eredeti dokumentumokat is tartalmaznak. Hívjuk fel a figyelmet, hogy – bár a dokumentumok eredetiek – az elhangzott szövegek mellett illusztrációként szolgálnak. Nem a filmen említett, csak olyan és hasonló dokumentumokat mutatunk be.

Frontális tanári közlés

A visszaemlékezők arcképei.

Somlyó_fotó

Kellner_fotó

Wimmer_fotó

30 perc

Tisztázzuk a megfigyelési szempontokat, osszuk ki a filmelemzéshez szükséges lapokat. Hívjuk fel a figyelmet arra is, hogy az eseménytörténet követésén túl az elbeszélői stílusra, az elbeszélési módok és reflexiók különbözőségére is koncentráljanak a diákok!

A filmrészletek megtekintése
A kiosztott lapok kitöltése

Mindkét lapot osszuk ki!
A film megtekintése előtt olvassuk fel, értelmezzük a szempontokat.

Egyéni munka/Pármunka

Szempontok a filmelemzéshez 1 (Lap 05)

Szempontok a filmelemzéshez 2 (Lap 06)

5 perc A kiosztott és a filmrészletek alatt részben kitöltött lapok véglegesítése Csoportmunka – a párok (4 fős csoportot alkotva) összehasonlítják válaszaikat

2. foglalkozás

A filmrészletek feldolgozása

15 perc Csoportokban készítsünk ún. „szófelhőt” : gyűjtsük össze azokat a kifejezéseket, amelyek a csoport több tagjánál is szerepeltek

Csoportmunka

Külön lapok a „szófelhőkhöz”

20 perc A filmrészletek megbeszélése:
Összegezzük a visszaemlékezésekből kirajzolódó Wallenberg portrét.
Beszéljük meg, melyek a legfontosabb eltérések, melyek a legfontosabb egyezések.
Tisztázzuk, hogy a különböző történeteket Wallenberg jelenléte köti össze, aki a megfelelő pillanatban lehetőséget biztosít a megmeneküléshez. A diákok segítségével emeljük ki a történetekből ezeket a pillanatokot.
Térjünk ki annak megbeszélésére is, hogy a visszaemlékezők elbeszélésükben mire fókuszálnak, miről hogyan számolnak be, mit részleteznek.

Irányított beszélgetés
Kommunikáció,
kifejezőképesség, vitakultúra fejlesztése
Kritikai gondolkodás fejlesztése

A kitöltött Lap 05, Lap 06 alapján
Szempontok a megbeszéléshez:

- Milyen ember lehetett valójában Wallenberg?
- Melyek voltak a visszaemlékezők megmenekülésében a legfontosabb események?
- Kiknek az emberi helytállására, aktív cselekvésére volt szükség a megmeneküléshez?
- Térjünk ki a segítőknek az akkori társadalomban elfoglalt helyére és a mai társadalomban a lehetőségekre.
- Mi lehetett az oka, hogy a veszélyek ellenére mégis vállalták a kockázatot?
- Mit jelent a segítőkészség/az önzetlen segítség fogalma?
- Mik lehetnek a segítségnyújtás indítékai?

20 perc **Szintézis**

Vélemények kártyák (Lap 07) - szétvágva

Osszuk ki a vélemény kártyákat. Mondjuk el, hogy a kártyákra nem kell nevet írni, de a felkerülő véleményeket fel fogjuk olvasni. Az egyes kártyákon a túlélésre vonatkozóan egy-egy állítás olvasható. A diákoknak véleményt kell írniuk az állításról. Miután leírták a véleményüket, szedjük össze a lapokat, majd összekeverve osszuk ki újra és kérjük meg a diákokat, hogy olvassanak fel belőle néhányat. Kérjük meg, hogy jelezzék, ha a felolvasottól nagyon eltérő véleményt tartalmaz a náluk lévő kártya. Vitassunk meg minél több véleményt.

Egyéni-, vagy pármunka.
Irányított beszélgetés.
Kommunikáció fejlesztése

20 perc

Lezárás

Olvassuk fel Somlyó György Rámpa c. könyvéből a filmben elhangzó visszaemlékezéshez kapcsolódó részletet. Mutassuk meg a diákoknak Somlyó György levelét, melyet Rámpa c. könyve megjelenése után írt Randolph Braham* professzornak, holokauszt-történésznek.

A diákok rendeződjenek párba aszerint, hogy Somlyó György irodalmi munkásságából, vagy Wallenberg 1944 előtti életéből készültek-e fel. Fejtsék ki témáikat egymásnak.

Tantárgyi integráció
Diák-prezentáció
Frontális munka
Egyéni/pármunka

**Somlyó György: Rámpa
Részlet a regényből
Kiegészítő forrás 19, 20**

**Kiegészítő forrás 4
Kiegészítő forrás 4 átirata**

* Randolph Braham a City University of New York Graduate School professzora, a holocaust-kutatással foglalkozó Rosenthal Intézet igazgatója. A náci birodalommal és a zsidó népiertással foglalkozó kutatásai csakúgy, mint a kelet-európai politikai rendszerekről végzett tanulmányai a történettudomány vezető személyiségévé tették. Számos kötete és cikke jelent meg, túlnyomó többségük a magyarországi holokauszt témájával foglalkozik. "A Népiertás Politikája. A magyar Holocaust" című monumentális művét, a legjelentősebb holocausttal foglalkozó

művek között tartják számon.

Házi feladat

15 perc

- Emeljük ki, hogy Somlyó György Rámpa c. regénye a filmrészletben említett eseményeket dolgozza fel. Javasoljuk a diákoknak a regény elolvasását.
- Kérjük meg a diákokat, nézzenek utána, kik voltak a legfontosabb embermentő személyek, szervezetek a holokauszt idején Magyarországon. Keressenek példákat egyházi, diplomáciai, egyéni, intézményes, cionista, stb. megmentésre, illetve segítségnyújtásra.
- Gyűjtsenek konkrét példákat arra, hogyan, milyen eszközökkel lehetett segíteni, menteni.
- Nézzenek utána annak is, milyen emléket állít a mai társadalom ezeknek az embereknek, szervezeteknek! Készítsenek tablót /prezentációt /kiállítást/bemutatót kutatásuk eredményeiből társaiknak.

Frontális tanári közlés

Somlyó György: Rámpa

Emlékművek fotói (**Kiegészítő forrásanyagok: Wallenberg 1,2, 2 Svédo., 3; Sztahlo 1, 2**)